

Międzynarodowa konferencja naukowa
„Wolność zrodziła się w Polsce. »Solidarność« a rozwój sytuacji politycznej w Europie
Środkowo-Wschodniej w latach osiemdziesiątych XX w.”
Warszawa, 9–10 września 2025 r.

Program

Dzień I – 9 września 2025 r.

9.00–9.30 Rozpoczęcie konferencji

Panel I

9.30–10.00 dr Sebastian Pilarski (IPN w Warszawie), *Na drodze do wolności. NSZZ „Solidarność” w latach 1980–1989.*

10.00–10.20 dr Grzegorz Majchrzak (IPN w Warszawie), *Posłanie I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” do ludzi pracy Europy Wschodniej i jego odbiór za granicą.*

10.20–10.40 dr Michał Przeperski (Instytut Historii PAN w Warszawie), *„Biały łabędź i orzeł biały”. Czy w latach osiemdziesiątych XX w. wolność Europy zrodziła się w Polsce?*

10.40–11.00 Dyskusja

11.00–11.20 Przerwa

Panel II

11.20–11.40 dr Andrzej Grajewski („Gość Niedzielny”), *Jaki był wpływ ruchu „Solidarność” w Polsce w latach 1980–1981 na postawy społeczeństw w Związku Sowieckim? Problemy metodologiczne i próba odpowiedzi.*

11.40–12.00 prof. dr hab. Nikołaj Iwanow (Uniwersytet Opolski), *„Solidarność” a dysydenci sowieccy. Próby nawiązania współpracy.*

12.00–12.20 dr Marzena Grosicka (Delegatura IPN w Kielcach), *Działania dezinformacyjne prowadzone przez Tielegrafnoje Agientstwo Sowietskogo Sojuza wobec NSZZ „Solidarność” w grudniu 1980 r. Studium przypadku.*

12.20–12.40 Dyskusja

12.40–13.20 Przerwa

Panel III

13.20–13.40 dr Burkhard Olschowsky (Federalny Instytut Kultury i Historii Europy Wschodniej w Oldenburgu), *NSZZ „Solidarność” z perspektywy robotników i władz Niemieckiej Republiki Demokratycznej.*

13.40–14.00 dr Sebastian Drabik, *Komunistyczna propaganda wobec NSZZ „Solidarność” a propaganda wobec opozycji w Niemieckiej Republice Demokratycznej i Czechosłowacji w latach osiemdziesiątych XX w.*

14.00–14.20 prof. dr hab. Mirosław Szumiło (IPN w Warszawie/Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), *„Zatrzymać polską zarazę”. Władze Czechosłowacji wobec NSZZ „Solidarność” w latach 1980–1981.*

14.20–14.40 Dyskusja

14.40–15.00 Przerwa

Panel IV

15.00–15.20 Michał Klima (Instytut Studiów nad Reżimami Totalitarnymi w Pradze), *Polska jako inspiracja dla czechosłowackich środowisk niezależnych.*

15.20–15.40 dr Peter Jašek (Instytut Pamięci Narodu w Bratysławie), *Kontakty opozycji solidarnościowej w Polsce z opozycją słowacką w latach osiemdziesiątych XX w.*

15.40–16.00 Attila Apor (Katolicki Uniwersytet Pétera Pázmánya w Budapeszcie/Muzeum Trianon), *Historia Duna Kör (Krąg Dunaju). Ochrona środowiska jako alternatywa w działalności węgierskiej opozycji w latach osiemdziesiątych XX w.*

16.00–16.20 Dyskusja

16.20–16.40 Przerwa

16.40–18.00 Dyskusja panelowa pt. „»Solidarność« – inspiracja i nadzieja. Opór narodów Europy Środkowo-Wschodniej wobec systemu komunistycznego w latach osiemdziesiątych XX w.” w której udział wezmą: dr Peter Jašek - historyk Instytutu Pamięci Narodu (Słowacja)

dr Réka Földváryné Kiss - Przewodnicząca Komitetu Pamięci Narodowej (Węgry)

dr Kamil Nedvědický - Zastępca Dyrektora Instytutu Badań nad Reżimami Totalitarnymi (Czechy)

Prowadzenie: dr hab. Cecylia Kuta, prof. UP JP II

Oddział IPN w Krakowie / Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Dzień II – 10 września 2025 r.

Panel V

9.00–9.20 dr Daniel Filip-Afloarei (Instytut Badania Zbrodni Komunistycznych i Pamięci Rumuńskiego Uchodźstwa), *Ceausescu i „Solidarność” – niemożliwe porównanie.*

9.20–9.40 dr Klejd Këlliçi (Uniwersytet w Tiranie), *„Triumf kontrrewolucji”. NSZZ „Solidarność” w optyce władz Albanii.*

9.40–10.00 dr Karolina Skobejko (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), *Gdańsk widziany z południa. Recepcja „Solidarności” w jugosłowiańskich mediach lat osiemdziesiątych XX w.*

10.00–10.20 Dyskusja

10.20–10.40 Przerwa

Panel VI

10.40–11.00 dr hab. Patryk Pleskot, prof. UR (Oddział IPN w Warszawie/Uniwersytet Rzeszowski), *Wizyta delegacji NSZZ „Solidarność” w Japonii w 1981 r. jako przejaw międzynarodowej działalności związku. Studium przypadku.*

11.00–11.20 dr Sebastian Pilarski (IPN w Warszawie), *Nielegalny pobyt Andrzeja Słowika na Zachodzie w kontekście starań o afiliację NSZZ „Solidarność” w międzynarodowych centralach związkowych.*

11.20–11.40 dr Monika Komaniecka-Łyp (Oddział IPN w Krakowie), *Kontakty opozycji solidarnościowej z przedstawicielami Zachodu na terenie PRL w latach osiemdziesiątych XX w.*

11.40–12.00 Dyskusja

12.00–12.20 Przerwa

Panel VII

12.20–12.40 dr Arkadiusz Kazański (Oddział IPN w Gdańsku), *„Karta '84” i „Postanie do ujarzmionych narodów Europy Środkowej '87”. Jak podziemne komisje zakładowe NSZZ „Solidarność” na Wybrzeżu Gdańskim walczyły o niepodległość.*

12.40–13.00 dr Monika Litwińska (IPN w Warszawie), *W przededniu wielkiej zmiany. Międzynarodowa Konferencja Praw Człowieka w Mistrzejowicach w 1988 r. jako forum wymiany myśli, doświadczeń i projektów ruchu „Solidarność” oraz innych organizacji opozycyjnych krajów Europy Środkowo-Wschodniej z przedstawicielami wolnego świata.*

13.00–13.20 dr hab. Cecylia Kuta, prof. UPJPII (Oddział IPN/Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie), *„Drukowanie wolności”. Wpływ „Solidarności” na rozwój niezależnego ruchu wydawniczego w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1980–1989.*

13.20–13.40 Dyskusja

13.40–14.20 Przerwa

Panel VIII

14.20–14.40 dr Filip Gańczak (IPN w Warszawie), *„Tonący »Solidarności« się chwyta”. Rozmowy władz Niemieckiej Republiki Demokratycznej z „Solidarnością” w latach 1989–1990.*

14.40–15.00 dr Artur Brożniak (Oddział IPN w Rzeszowie), *Upadek systemu komunistycznego w Polsce i Kazachstanie. Próba porównania procesów przejmowania władzy.*

15.00–15.20 dr Adam Chmielecki (NSZZ „Solidarność”/Fundacja Promocji „Solidarności”), *Udział działaczy i struktur NSZZ „Solidarność” w procesie demokratyzacji systemu politycznego Polski na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX w. oraz ich wsparcie dla procesów demokratyzacji innych państw Europy Środkowej.*

15.20–15.40 prof. dr hab. Krzysztof Brzechczyn (Oddział IPN w Poznaniu/Wydział Filozoficzny UAM w Poznaniu), *Upadek komunizmu i transformacja ustrojowa w Europie Środkowo-Wschodniej w myśli politycznej i działalności Organizacji Solidarność Walcząca*

15.40–16.10 Dyskusja i podsumowanie konferencji